

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
VIEŠOJO VALDYMO IR SOCIALINĖS APLINKOS DEPARTAMENTO
SOCIALINIŲ IR SVEIKATOS REIKALŲ SKYRIUS
PAŽYMA**

**DĖL VAIKŲ IŠLAIKYMO FONDO ĮSTATYMO NR. X-987 PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO**

(TAP-16-283(3)) (TAIS Nr. 15-7755(5))

2016-04-13 Nr. NV-1096

Vilnius

1. Projekto rengėjas – Socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

2. Projekto tikslas, esmė. Siekiama tobulinti Vaikų išlaikymo fondo (toliau – Fondas) mokamų išmokų (kai vaikas negauna teismo sprendimu ar teismo pavirtinta vaiko išlaikymo sutartimi nustatyto išlaikymo iš tėvų) skyrimo ir mokėjimo teisinį reglamentavimą. Fondas išmokas moka nuo 2008 m. sausio 1 d. 2015 m. jas gavo apie 23500 vaikų, išmokėta apie 14,7 mln. eurų (maksimalus išmokos dydis - 57 eurai), susigrąžinta apie 0,5 mln. eurų. Gautina suma iš skolininkų 2015 m. gruodžio 31 d. sudarė apie 92,6 mln. eurų, kasmet grąžinama apie 3,5 proc. Fondo skirtų išmokų.

Siūloma:

- patikslinti sąvokas („pareiškėjo“ sąvoka, atsisakant požymio „nuolat gyvena Lietuvos Respublikoje“, „bazinė socialinė išmoka“ (toliau – BSI) vietoje „minimalaus gyvenimo lygio“);
- apibrėžti, kad įstatymas yra taikomas asmenims iki 18 metų (atsisakant nuostatos, kad vaiku laikomas ir vyresnis nei 18 metų nedarbingas asmuo, kuriam iki 18 metų buvo nustatytas neįgalumas (invalidumas)), vienam iš tėvų, su kuriuo teismo sprendimu nustatyta vaiko gyvenamoji vieta, arba globėjui (rūpintojui), taip pat asmenims, nevykdantiems teismo sprendimo mokėti vaiko išlaikymo lėšas arba nemokantiems visos priteistos sumos;
- patikslinti sąlygas, kurias turi atitikti vaikas ir pareiškėjas kreipiantis dėl išmokų (LR nuolat gyvenantis LR pilietis, asmuo be pilietybės arba užsienietis, turintis LR ilgalaikio gyventojų leidimą gyventi ES, kurio duomenys apie gyvenamąją vietą įrašyti į Gyventojų registrą; ne trumpiau kaip mėnesį negauna vaiko išlaikymo lėšų arba gauna tik dalį) ir kreipimosi dėl išmokų tvarką;
- nustatyti ir minimalų (2 eurai) fondo išmokos dydį (šiuo metu nustatytas tik maksimalus (1,5 BSI, t.y. 57 eurai));
- numatyti įpareigojimą Vyriausybei tvirtinti Fondo išmokų skyrimo ir mokėjimo nuostatus;
- reglamentuoti Fondo išmokų skyrimo ir mokėjimo tvarką: nustatyti išmokos skyrimo momentą (nuo prašymo pateikimo dienos), sprendimo dėl išmokos skyrimo priėmimo terminus (ne vėliau kaip per 10 darbo dienų), išmokų perskaičiavimo taisykles (šiuo metu nėra numatyta išmokų skyrimo ir mokėjimo tvarka, kai kreipiamasi dėl išmokos dydžio pakeitimo), sprendimo neskirti išmokų pagrindus (neatitikimas reikalavimams, trūkstantų dokumentų nepateikimas);
- išplėsti ir sukonkretinti išmokų mokėjimo nutraukimo pagrindus, atsisakant galimybės Fondo išmokų mokėjimą stabdyti, bei įtvirtinti pakartotinio kreipimosi dėl išmokų skyrimo galimybę, nustatyti tokio kreipimosi tvarką, sąlygas bei terminus;
- nustatyti, kad pakartotinio kreipimosi atveju, išmokos būtų skiriamos ir mokamos už laikotarpį, kuris yra ne ankstesnis kaip vienas mėnuo iki pakartotinio kreipimosi mėnesio pirmos dienos (šiuo metu mokamos ir už ankstesnius laikotarpius, kurių terminas gali siekti net iki 24 mėnesių);
- apibrėžti pareiškėjo ir skolininko pareigas (pvz. numatyti, kad pareiškėjas apie pasikeitusias aplinkybes ar prašyme pateiktą duomenų pasikeitimą turi pranešti per 3 darbo dienas, grąžinti

neteisetai gautas išmokas; skolininkas privalo grąžinti Fondo išmokėtas išmokas ir 5 procentus metinių palūkanų);

- sugriežtinti Fondo išmokų išieškojimo tvarką, numatant, kad sprendimas dėl Fondo išmokos mokėjimo kartu yra ir vykdomasis dokumentas, kuris per 3 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos pateikiamas vykdyti antstoliui (šiuo metu dėl išieškojimo turi būti priimamas atskiras sprendimas, skola išieškoma tik praėjus 24 mėn. po išmokų mokėjimo pradžios arba įsiskolinimui pasiekus 724 eurus), taip pat numatyti, kad palūkanų skaičiavimas nutraukiamas skolininko mirties dieną;
- nustatyti, kad skolininkų ir pareiškėjų grąžintos lėšos gali būti naudojamos tik išmokoms mokėti;
- nustatyti Fondo administratoriaus teises ir pareigas, pareigą teikti Fondo administratoriui informaciją (duomenys, reikalingi Fondo administratoriaus funkcijoms atlikti turi būti pateikti nemokamai per 10 darbo dienų) ir kt.

Siūloma, kad įstatymo pakeitimai **įsigaliotų nuo 2017 m. sausio 1 d.**

3. Derinimas. Projektas buvo svarstytas 2016 m. kovo 1 d. ministerijų atstovų (viceministrų, kanclerių) pasitarime. Ginčytinoms nuostatoms aptarti 2016 m. kovo 3 d. Socialinės apsaugos ir darbo ministerijoje organizuotas pasitarimas, kuriame dalyvavo Teisingumo ministerijos, Europos teisės departamento, Vyriausybės kanceliarijos atstovai. Patikslintas projektas svarstytas 2016 m. balandžio 11 d. Vyriausybės pasitarime, kuriame buvo aptartos likusios Teisingumo ministerijos ir Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento pastabos. Teikiamas projektas (16 straipsnis) patikslintas pagal Finansų ministerijos pastabą.

Taip pat pateikta Antikorupcinio vertinimo pažyma, rizikingų teisės akto projekto nuostatų nenustatyta.

4. Dalykinio vertinimo išvada. Teikiamas projektas iš esmės atitinka Vyriausybės darbo reglamento reikalavimus.

Socialinių ir sveikatos reikalų skyriaus patarėja

Eglė Neciunskienė

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Vivulskio g. 11, LT-03610 Vilnius, tel. (8 5) 266 8176, (8 5) 266 8169, faks. (8 5) 266 4209,
el. p. post@socmin.lt, http://www.socmin.lt. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 1886 03515

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2016-04-12 Nr. (16.3 - 42) SD - 2300

DĖL ĮSTATYMO PROJEKTO

Socialinės apsaugos ir darbo ministerija (toliau – ministerija), įgyvendindama Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012–2016 metų programos įgyvendinimo prioritetinių priemonių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 228 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012–2016 metų programos įgyvendinimo prioritetinių priemonių patvirtinimo“, 94 punktą – „tobulinti valstybės perimtą įsipareigojimą dėl vaikams nustatyto dydžio išlaikymo suteikimo, kai vaikai negauna išlaikymo iš tėvų, – padidinti išmokų iš Vaikų išlaikymo fondo gavėjų skaičių, sukonkretinti išmokų mokėjimo nutraukimo pagrindus“, parengė ir teikia svarstyti Lietuvos Respublikos vaikų išlaikymo fondo įstatymo Nr. X-987 pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Įstatymo projektas).

Įstatymo projekto tikslas – tobulinti ir tikslinti Vaikų išlaikymo fondo (toliau – Fondas) išmokų skyrimo ir mokėjimo teisinį reguliavimą siekiant garantuoti valstybės įsipareigojimo – suteikti vaikams, kurie ilgiau kaip vieną kalendorinį mėnesį negauna teismo sprendimu arba teismo patvirtinta vaiko išlaikymo sutartimi nustatyto išlaikymo ar gauna tik dalį nustatyto išlaikymo, nustatyto dydžio išlaikymą – vykdymą.

Konkrečios Įstatymo projekte nustatytos teisinio reguliavimo priemonės apibūdinamos ir jas pagrindžiantys argumentai nurodyti kartu su Įstatymo projektu pateiktame Įstatymo projekto aiškinamajame rašte.

Atsižvelgiant į Vyriausybės kanceliarijos Viešojo valdymo ir socialinės aplinkos departamento Socialinių ir sveikatos reikalų skyriaus 2016 m. balandžio 4 d. pažymoje Nr. NV-1004 pateiktą pasiūlymą, patikslintas aiškinamojo rašto 5 punktą, paaiškinant dėl pasekmių pareiškėjui, kurios gali kilti dėl siūlomos nuostatos, kad kreipiantis pakartotinai išmoka galės būti išmokama už laikotarpį, ne ankstesnį kaip vienas mėnuo iki pakartotinio kreipimosi mėnesio pirmos dienos. Įstatymo projektas buvo svarstomas 2016 m. balandžio 11 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės pasitarime ir jam buvo pritarta. Per Vyriausybės pasitarimą pagal gautą Finansų ministerijos pasiūlymą patikslintas Įstatymo projekto 16 straipsnis ir atitinkamai tikslintas aiškinamasis raštas.

Įstatymo projektas paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinės sistemos Projektų registravimo posistemyje.

Įstatymo projektą parengė darbo grupė, sudaryta Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2014 m. birželio 23 d. įsakymu Nr. A1-335 „Dėl darbo grupės sudarymo“. Darbo grupės vadovas – socialinės apsaugos ir darbo viceministras Algirdas Šešelgis, tel. 8 706 64202, el. p. Algirdas.Seselgis@socmin.lt.

Įstatymo projektą pagal suinteresuotų institucijų pastabas patikslino ministerijos Šeimos ir bendruomenių departamento (direktorė Daina Urbonaitienė, tel. 8 706 68131, el. p. Daina.Urbonaitiene@socmin.lt) Vaikų skyriaus (vedėja Dainora Bernackienė, tel. 8 706 64225, el. p. Dainora.Bernackiene@socmin.lt) vyriausioji specialistė Vilma Matulionienė, tel. 8 706 68246, el. p. Vilma.Matulioniene@socmin.lt, Vaikų išlaikymo fondo

administracijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (direktorė Rasa Vitkauskienė, tel. 273 1958, el. p. Rasa.Vitkauskiene@vif.lt) direktoriaus pavaduotoja Ina Skubilovienė, tel. 297 6213, el. p. Ina.Skubiloviene@vif.lt, ir Teisės ir skolų išieškojimo skyriaus vedėja Aušra Bulotienė, tel. 8 687 48502, el. p. Ausra.Bulotiene@vif.lt.

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo dėl Įstatymo projekto pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui projektas, 1 lapas.
2. Įstatymo projektas, 8 lapai.
3. Įstatymo projekto aiškinamasis raštas, 11 lapų.
4. Įstatymo projekto antikorupcinio vertinimo pažyma, 5 lapai.

Ministrė

Algimanta Pabedinskienė

Vilma Matulionienė, tel. 8 706 68246, el. p. Vilma.Matulioniene@socmin.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VAIKŲ IŠLAIKYMO FONDO ĮSTATYMO NR. X-987
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO PATEIKIMO
LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMUI

2016 m.

d. Nr.

Vilnius

Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Pritarti Lietuvos Respublikos vaikų išlaikymo fondo įstatymo Nr. X-987 pakeitimo įstatymo projektui ir pateikti jį Lietuvos Respublikos Seimui.

2. Įgalioti socialinės apsaugos ir darbo ministrę Algimantą Pabedinskienę, o jai negalint dalyvauti – socialinės apsaugos ir darbo viceministrą Algirdą Šešelgį atstovauti Lietuvos Respublikos Vyriausybei, svarstant nurodytą įstatymo projektą Lietuvos Respublikos Seime.

Ministras Pirmininkas

Socialinės apsaugos ir darbo ministras

Socialinės apsaugos ir
darbo ministrė
Algimanta Pabedinskienė
2016-04-12

Teisės skyriaus vadovė

Rita Plepiukaitė
2016-04-12

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VAIKŲ IŠLAIKYMO FONDO ĮSTATYMO NR. X-987
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos vaikų išlaikymo fondo įstatymo Nr. X-987 pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Projektas) parengtas įvertinus dėl galiojančio teisinio reguliavimo neapibrėžtumo praktikoje kylančias Lietuvos Respublikos vaikų išlaikymo fondo įstatymo (toliau – Įstatymas) taikymo problemas.

Projekto tikslas – tobulinti ir tikslinti Vaikų išlaikymo fondo (toliau – Fondas) išmokų (toliau – išmokos) skyrimo ir mokėjimo teisinį reglamentavimą, įgyvendinant valstybės perimtą įsipareigojimą – suteikti vaikams nustatyto dydžio išlaikymą, taip pat gerinti ir tobulinti išmokų išieškojimo teisinį reglamentavimą.

Vaikų išlaikymo fondo administracijoje prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Fondo administracija), kuri vykdo Vaikų išlaikymo fondo administratoriaus (toliau – Fondo administratorius) funkcijas, 2008–2015 metais iš viso gauta daugiau nei 51 tūkst. prašymų Fondo išmokoms gauti. Fondo administracija 2015 metais vidutiniškai per mėnesį gavo 260 naujų prašymų išmokoms gauti ir mokėjo išmokas apie 23,5 tūkst. išmokų gavėjų (vaikų). 2015 metais išmokėta daugiau kaip 14 mln. eurų Fondo išmokų, susigražinta apie 0,5 mln. eurų.

Šiuo metu galiojantis teisinis reguliavimas nėra pakankamai išsamus ir aiškus, t. y. išmokų mokėjimo nutraukimo ir sustabdymo pagrindai yra nekonkretūs, sudarantys sąlygas skirtingai interpretuoti Įstatymo nuostatas. Per aštuonerius Fondo administracijos veiklos metus praktika parodė esamas teisinio reguliavimo spragas ir trūkumus. Pavyzdžiui, Įstatyme nėra nustatyta minimali išmokos riba, todėl pasitaiko atvejų, kai šių išmokų administravimo kaštai viršija paskirtų išmokų dydį, nenustatytas išmokų mokėjimo nutraukimo momentas, nereglamentuotos pareiškėjo ir skolininko pareigos. Pastebėtina, kad išmokų išieškojimo iš skolininkų procesai nėra efektyvūs, nes skola pradedama išieškoti ne iš karto, priėmus sprendimą mokėti išmokas, bet gerokai vėliau (pavyzdžiui, po 24 mėnesių nuo išmokų mokėjimo pradžios), todėl susikaupia didesnė ir senesnė skola, kurios išieškojimas dažnai tampa neįmanomas.

Siekiant užtikrinti teisinio reguliavimo aiškumą, Projekte siekiama konkretizuoti išmokų mokėjimo nutraukimo pagrindus, atsisakyti išmokų mokėjimo sustabdymo instituto, siekiant efektyviau valdyti valstybės biudžeto lėšas ir optimizuoti išmokų mokėjimo administravimo procesus, nustatyti minimalią išmokos ribą, taip pat, siekiant optimizuoti išmokų mokėjimo procesus ir efektyviai valdyti valstybės skolą, nustatyti, kad skolų išieškojimo procedūra pradedama jau pirminiame išmokų mokėjimo etape.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai ir rengėjai

Projektą parengė darbo grupė, sudaryta Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2014 m. birželio 23 d. įsakymu Nr. A1-335 „Dėl darbo grupės sudarymo“. Darbo grupės vadovas – socialinės apsaugos ir darbo viceministras Algirdas Šešelgis, tel. 8 706 64202, el. p. Algirdas.Seselgis@socmin.lt.

Projektą pagal suinteresuotų institucijų pastabas patikslino Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Šeimos ir bendruomenių departamento (direktorė – Daina Urbonaitienė, tel. 8 706 68131, el. p. Daina.Urbonaitiene@socmin.lt) Vaikų skyriaus (vedėja – Dainora Bernackienė, tel. 8 706 64225, el. p. Dainora.Bernackiene@socmin.lt) vyriausioji specialistė Vilma Matulionienė, tel. 8 706 68246, el. p. Vilma.Matulioniene@socmin.lt, Fondo administracijos (direktorė – Rasa Vitkauskienė, tel. 273 1958, el. p. Rasa.Vitkauskiene@vif.lt) direktoriaus pavaduotoja Ina Skubilovienė, tel. 297 6213, el. p. Ina.Skubiloviene@vif.lt, ir Teisės ir skolų išieškojimo skyriaus vedėja Aušra Bulotienė, tel. 8 687 48502, el. p. Ausra.Bulotiene@vif.lt.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Pagal Įstatymo 2 straipsnio 5 dalį, vaiku laikomas nuolat gyvenantis Lietuvos Respublikoje jaunesnis nei 18 metų asmuo, taip pat vyresnis nei 18 metų nedarbingas asmuo, kuriam iki sukankant 18 metų buvo nustatytas invalidumas (neįgalumas). Vadovaujantis galiojančiu teisiniu reguliavimu, vyresniems nei 18 metų neįgaliams asmenims gali būti mokamos išmokos iki gyvos galvos arba iki asmuo bus pripažintas darbingu arba iš dalies darbingu. Praktikoje pasitaiko atvejų, kai išmokas gauna 25–33 metų asmenys. Pažymėtina, kad neįgalus suaugęs asmuo yra valstybės socialiai apsaugotas, nes gauna netekto darbingumo pensiją, slaugos ar priežiūros (pagalbos) išlaidų tikslines kompensacijas, jam gali būti teikiamos socialinės paslaugos, taikomos lengvatos ir kt. Atsižvelgiant į protingumo, sąžiningumo ir lygiateisiškumo principus, ši nuostata netikslinga.

Įstatyme nėra nurodyta, kokiems subjektams jis taikomas, nenurodytos esminės jiems taikytinos sąlygos išmokoms gauti, pavyzdžiui, kad pareiškėjo ir vaiko gyvenamoji vieta privalo būti deklaruota Lietuvos Respublikoje, Įstatyme taip pat neapibrėžta, ar deklaravęs išvykimą į užsienį asmuo turi teisę gauti išmokas. Dėl nurodyto galiojančio teisinio reguliavimo neapibrėžtumo, dėl kurio įvairios valstybės institucijos skirtingai interpretuoja Įstatymo nuostatas, Fondo administracija turėjo ne vieną teisminį ginčą.

Įstatymas nenumato minimalios išmokos ribos – išmoka mokama net ir tuo atveju, jei jos dydis siekia, pavyzdžiui, 1 centą, ir šių išmokų administravimo kaštai viršija paskirtų išmokų dydį.

Įstatymas pateikia labai siaurą išmokų mokėjimo nutraukimo ir sustabdymo pagrindų sąrašą, palikdamas vietos interpretuoti ir skirtingai aiškinti Įstatymą, o dėl to kyla teisminių ginčų. Įstatymas nereglamentuoja pakartotinio kreipimosi dėl išmokų skyrimo terminų, tai sudaro kliūtis

nustatant teisę vaikui skirti išmokas už praėjusius laikotarpius. Pasitaiko atvejų, kai pareiškėjas įrodo teisę gauti išmoką už ankstesnius laikotarpius, kurių terminas gali siekti net iki 24 mėnesių. Taip nukrypstama nuo išmokų tikslinės paskirties – garantuoti valstybės įsipareigojimų vykdymą, suteikiant vaikui Įstatyme nustatyto dydžio išlaikymą tada, kai jam minėta parama yra būtina.

Įstatymas nereglamentuoja sprendimo neskirti išmokos priėmimo sąlygų. Dėl šios priežasties praktikoje pasitaiko situacijų, kai Fondo administracijai trūksta teisinio pagrindo priimti tam tikrą sprendimą ir tokios išmokų gavėjų bylos lieka „užšaldytos“.

Įstatyme išmokų mokėjimo pagrindai, išmokų dydžiai ir mokėjimo tvarka išdėstyti nenuosekliai, keliuose straipsniuose ir yra tarpusavyje supainioti, be to, nenustatyti išmokų skyrimo ir mokėjimo terminai, nereglamentuojami išmokų perskaičiavimo aspektai, nes nenumatyta, kaip perskaičiuojamos išmokos, kai, pavyzdžiui, pareiškėjas kreipiasi į Fondo administraciją dėl išmokų dydžio pasikeitimo dėl teismo padidintų ar sumažintų periodinių išmokų vaikui išlaikyti arba dėl skolininko pradėto teikti dalinio išlaikymo vaikui. Įstatymas nenumato pakartotinio kreipimosi į Fondo administraciją sąlygų.

Įstatymas nenumato išmokų perskaičiavimo galimybes, taigi įpareigoja Fondo administraciją, atsiradus aplinkybėms, turinčioms įtakos išmokų mokėjimui (pavyzdžiui, skolininkas pradeda teikti dalį išlaikymo), nuolat keisti išmokų mokėjimo sprendimus (tokio pobūdžio sprendimai sudaro apie 30 proc. visų Fondo administracijos priimamų sprendimų). Tai yra techninio pobūdžio, daug laiko ir žmogiškųjų išteklių reikalaujantis darbas. Tam, kad būtų pasiektas galutinis rezultatas – paskirta ir išmokėta išmoka, tenka atlikti kelis tarpinius veiksmus, orientuotus į „popierinio“ sprendimo, pagrindžiančio išmokos teisėtumą, parengimą. Veiklos efektyvumo požiūriu šis procesas nėra produktyvus. Panaši situacija ir išieškant skolas: skola išieškoma tik esant teisės aktuose nustatytoms sąlygoms ir terminams, t. y. praėjus 24 mėnesiams po išmokų mokėjimo pradžios arba kai įsiskolinimo dydis pasiekia 724 eurus. Toks neoperatyvus išieškojimo procesas išmokų atgavimą padaro negalimą, nes skolininkas, gavęs sprendimo mokėti išmokas iš Fondo nuorašą, turi laiko „tapti nepasiekiamas“ antstoliams, t. y. išsideklaruoti, išvykti į užsienį, parduoti ir (arba) perrašyti turtą ir pan. Taip pat nereglamentuojamas palūkanų skaičiavimas skolininko mirties atveju. Įstatymas aiškiai neapibrėžia pareiškėjo ir skolininko pareigų, kas jiems sudaro sąlygas piktnaudžiauti.

Įstatyme numatyta, kad Fondo administratorius įgyvendina valstybės priimtą įsipareigojimą suteikti vaikui nustatyto dydžio išlaikymą, taip pat užtikrina tinkamą ir racionalų valstybės biudžeto lėšų naudojimą. Siekiant užtikrinti tinkamą pareigų vykdymą, registruose ir valstybės informacinėse sistemose per mėnesį vidutiniškai patikrinama apie 5 000 subjektų – pareiškėjų, vaikų ir skolininkų – duomenys (pvz., gyvenamosios vietos deklaravimo ar jos pasikeitimo faktas, mirties faktas ir pan.), kurie dažniausiai teikiami už atlyginimą, nors Lietuvos

Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo (toliau – Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymas) 29 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta nuostata, kad registro duomenys, registro informacija, registruoti pateikti dokumentai ir (arba) jų kopijos teikiami už atlyginimą, išskyrus šio ir kitų Lietuvos Respublikos įstatymuose, Europos Sąjungos teisės aktuose ir registruose nuostatuose nustatytas išimtis.

Be to, Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės 2015 m. liepos 22 d. valstybinio audito ataskaitoje Nr. FA-P-10-5-11-1 „Dėl Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijoje atlikto finansinio (teisėtumo) audito rezultatų“ nurodyta, kad „Siekiant sumažinti žalos valstybės biudžetui atsiradimo tikimybę tais atvejais, kai pareiškėjas nevykdo įstatyme nustatytos pareigos informuoti apie pasikeitusias aplinkybes, tikslinga įstatyme nustatyti Vaikų išlaikymo fondo administratoriaus teises, pareigas ir priemones, kuriomis administracija atliktų nuolatinius tikrinimus aplinkybių, turinčių įtakos teisei gauti išmoką. Taip pat tikslinga inicijuoti įstatymų (Vaikų išlaikymo fondo ar Valstybės informacinių išteklių valdymo) papildymus ir suteikti teisę Fondo administracijai neatlygintinai naudotis valstybės registruose esančiais duomenimis, kurie yra reikalingi vykdyti įstatyme nustatytas funkcijas“.

Įstatymas nenumato skolininkų ir pareiškėjų gražintų lėšų panaudojimo tvarkos.

Įstatyme vartojama minimalaus gyvenimo lygio (MGL) sąvoka.

4. Siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Projekto 1 straipsniu nauja redakcija dėstomame Įstatyme (toliau – Įstatymo projektas) siūloma tikslinti jame vartojamas sąvokas, taip pat, siekiant sumažinti teisminių ginčų skaičių, aiškiai apibrėžti teisės gauti išmokas sąlygas ir jų mokėjimo tvarką, nustatyti minimalią išmokos ribą, siekiant efektyviau panaudoti valstybės biudžeto lėšas ir optimizuoti išmokų mokėjimo administravimo procesus, detalizuoti išmokų mokėjimo nutraukimo pagrindus, atsisakyti išmokų mokėjimo sustabdymo instituto ir reglamentuoti pakartotinio kreipimosi dėl išmokų mokėjimo terminus po išmokų mokėjimo nutraukimo, taip pat efektyviai valdyti valstybės skolą – skolų išieškojimo funkciją perduoti antstoliams jau pirminiame išmokų mokėjimo etape.

Įstatymo projektu siūloma aiškiai apibrėžti asmenų, kuriems taikomas Įstatymas, ratą ir požymius, kuriuos turi atitikti į Įstatymo reguliavimo sritį patenkantys subjektai. Siūlomas pakeitimas sumažins teisminių ginčų, kylančių dėl skirtingų šiuo metu galiojančio Įstatymo nuostatų interpretacijų.

Įstatymo projektu atsisakoma „vaiko“ sąvokos nurodant, kad įstatymas taikomas asmenims iki 18 metų. Pritarus pateiktam siūlymui, į „vaiko“ sąvoką nepateks vyresni nei 18 metų nedarbingi asmenys, kuriems iki sukankant 18 metų buvo nustatytas neįgalumas. Siūlomas pakeitimas grindžiamas tuo, kad neįgalus suaugęs asmuo yra valstybės socialiai apsaugotas, gauna netekto

darbingumo pensiją, slaugos ar priežiūros (pagalbos) išlaidų tikslines kompensacijas, jam gali būti teikiamos socialinės paslaugos, taikomos lengvatos ir kt.

Įstatymo projekto 2 straipsnio 2 dalyje patikslinama „pareiškėjo“ sąvoka, Įstatymo projekto 4 ir 5 straipsniuose nustatomas pareiškėjo ir vaiko ryšys su gyvenamąja vieta.

Įstatymo projekte atsisakoma minimaliojo gyvenimo lygio rodiklio naudojimo, nes jis nuo 2008 metų vadinamas bazine socialine išmoka, kurios apibrėžimas pateiktas Lietuvos Respublikos minimaliojo darbo užmokesčio dydžių, socialinės apsaugos išmokų ir bazinio bausmių ir nuobaudų dydžio indeksavimo įstatymo 2 straipsnio 2 dalies 1 punkte.

Įstatymo projekto antrame skyriuje apibrėžiami maksimalūs ir minimalūs išmokų dydžiai, numatant teisę į išmokas, kreipimosi dėl išmokų sąlygas, išmokų skyrimo ir mokėjimo tvarką, išmokų mokėjimo nutraukimo pagrindus ir pakartotinio kreipimosi sąlygas.

Siekiant sumažinti pareiškėjų ir Fondo administracijos patiriamas perverstų išmokų administravimo sąnaudas, Įstatymo projekto 3 straipsnyje nustatoma minimali išmokos riba – 2 eurai. Jei paskaičiuota išmoka nesieks nustatyto dydžio, ji nebus mokama. Toks siūlymas teikiamas siekiant išvengti praktikoje pasitaikančių atvejų, kai, pavyzdžiui, pareiškėjui paskiriama 1,80 euro dydžio išmoka, tačiau atskaičius banko mokesčius, pareiškėjas negauna išmokos ir lieka skolingas bankui, nes komerciniai bankai už kiekvieną mokėjimo pavedimą nuo pareiškėjo sąskaitos atskaito nuo 0,23 iki 0,35 euro, o kai banko sąskaita uždaryta, kas dažnai pasitaiko Fondo veiklos praktikoje, atskaitomų lėšų suma yra 2,03 euro.

Siekiant teisinio reguliavimo aiškumo, Įstatymo projekto 4 ir 5 straipsniuose nustatoma, kad pareiškėjas ir (arba) vaikas kreipimosi į Fondo administraciją ir sprendimo priėmimo, o skyrus išmokas – išmokų mokėjimo metu turi atitikti visas šiuose straipsniuose nurodytas sąlygas.

Siekiant palengvinti su išmokų mokėjimu ir išieškojimu susijusių teisės aktų taikymą, atsisakoma kelių Fondo administracijos veiklą reglamentuojančių įgyvendinamųjų teisės aktų ir siūloma patvirtinti vieną teisės aktą – Vaikų išlaikymo fondo išmokų skyrimo ir mokėjimo nuostatus (toliau – Nuostatai), kurie būtų patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės.

Įstatymo projekto 6 straipsnyje reglamentuojama išmokų skyrimo ir mokėjimo tvarka. Įstatymo projekto 6 straipsnio 1 dalyje nustatomas išmokos skyrimo momentas – nuo prašymo Fondo administracijai pateikimo dienos. Prašymo pateikimo diena priklausys nuo prašymo pateikimo būdo. Detalus išmokų skyrimo ir mokėjimo reglamentavimas bus perkeltas į Nuostatus.

Įstatymo projekto 6 straipsnio 2 dalyje numatytas sprendimo dėl išmokos skyrimo priėmimo terminas – ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo prašymo ir visų reikalingų dokumentų gavimo dienos. Ši nuostata perkelta iš Vaikų išlaikymo fondo administracijos sprendimo dėl išmokų iš Vaikų išlaikymo fondo mokėjimo priėmimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2007 m. gruodžio 11 d. įsakymu Nr. A1-356 „Dėl teisės aktų,

numatytų Lietuvos Respublikos vaikų išlaikymo fondo įstatyme, patvirtinimo“. Pažymėtina, kad dėl 10 darbo dienų termino sprendimui priimti per visą Fondo administracijos veiklos praktiką nebuvo skundų, kadangi sprendimo priėmimo terminas nelemia išmokos dydžio arba jos išmokėjimo termino. Išmokos mokamos nuo prašymo pateikimo dienos arba už praėjusį laikotarpį (pakartotinio prašymo atveju), jeigu vaikas turi teisę gauti išmoką.

Įstatymo projekto 6 straipsnio 4 dalyje įtvirtinamos išmokų neskyrimo sąlygos.

Įstatymo projekte atsisakoma išmokų sustabdymo instituto, išplečiant ir sukonkretinant išmokų mokėjimo nutraukimo pagrindus (Įstatymo projekto 7 straipsnis). Įstatymo projekto 7 straipsnyje pateikiamas baigtinis išmokų mokėjimo nutraukimo pagrindų sąrašas ir išmokų nutraukimo momentai apibrėžiami atsižvelgiant į pagrindą. Tikimasi, kad taip bus užtikrintas teisinis aiškumas, išvengta neapibrėžtumo ir skirtingo Įstatymo nuostatų interpretavimo. Pažymėtina, kad siūlomi išmokos mokėjimo nutraukimo momentas ir pagrindai yra nustatyti vadovaujantis teismų praktika. Svarbu pabrėžti, kad, išnykus pagrindams, dėl kurių buvo nutrauktas išmokų mokėjimas, pareiškėjai turės teisę pakartotinai kreiptis į Fondo administraciją.

Siekiant išvengti galiojančiame Įstatyme esančių spragų, Įstatymo projekto 8 straipsnyje įtvirtinamas pakartotinio kreipimosi dėl išmokų skyrimo institutas ir reglamentuojami pakartotinio kreipimosi sąlygos ir terminai.

Įstatymo projekto 8 straipsnio 3 dalyje siūloma, kad, pareiškėjui pakartotinai kreipiantis į Fondo administraciją dėl išmokų skyrimo, išmokos būtų skiriamos ir mokamos už laikotarpį, kuris yra ne ankstesnis kaip vienas mėnuo iki pakartotinio kreipimosi mėnesio pirmos dienos, jei vaikas turi teisę gauti išmokas už nurodytą laikotarpį. Vieno mėnesio „grįžimo atgal“ terminas grindžiamas Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – Civilinis kodeksas) 3.204 straipsnio 1 dalies nuostatomis, nustatančiomis, kad valstybė išlaiko nepilnamečius vaikus, ilgiau kaip mėnesį negaunančius išlaikymo. Toks pakartotinio kreipimosi reglamentavimas užtikrins Fondo administracijai pavestų funkcijų vykdymo nuoseklumą, bus pašalintos galimos manipuliacijos išmokų mokėjimo pradžios terminais, bus išvengta šiuo metu praktikoje pasitaikančių pareiškėjų piktnaudžiavimo atvejų.

Įstatymo projekto trečias skyrius apibrėžia pareiškėjo ir skolininko pareigas. Siūlomas teisinis reguliavimas skatins pareiškėją ir skolininką elgtis atsakingai ir tinkamai vykdyti jiems nustatytas pareigas.

Įstatymo projekto ketvirtame skyriuje siūlomas pakeitimas yra vienas esminių vertinant jį Fondo administracijos veiklos ir išieškojimo valstybės naudai kontekste. Įstatymo projekte atsisakoma atskiro sprendimo dėl išmokų išieškojimo iš skolininko instituto. Siūloma išieškojimo procesą pradėti jau pačiame pirminiame išmokos mokėjimo etape, t. y. sprendimas dėl išmokos mokėjimo kartu būtų ir vykdomasis dokumentas, privalomai vykdytinas Lietuvos Respublikos

civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka. Siekiant teisinio reguliavimo aiškumo, taip pat nustatoma palūkanų skaičiavimo tvarka skolininko mirties atveju. Tokiu atveju Fondo administracija nutraukia palūkanų skaičiavimą skolininko mirties dieną, nes kai nėra paveldėtojų ir paveldimas turtas pereina valstybei, kreditorius ir skolininkas iš esmės sutampa (Civilinio kodekso 6.126 straipsnio 1 dalis). Atsižvelgiant į tai, išieškojimas tampa netikslingas. Esant turto paveldėtojų, jiems sudaromos nepalankios sąlygos priimti palikimą ir atsiskaityti su kreditoriais, kadangi palūkanos už skolą nuolat auga ir gali sudaryti iki 2/3 skolos sumos. Tokiais atvejais dažnai atsisakoma priimti palikimą ir jis pereina valstybei, kuri tampa kreditoriumi ir skolininku vienu metu. Taigi, visais atvejais išieškojimo procesas užsitęsia, paveldėtas turtas nuvertinamas, todėl skolos grąžinimo sąnaudos viršija arba būna lygios skolos dydžiui.

Siekiant teisinio tikrumo ir aiškumo Įstatymo projekto 16 straipsnyje visų pirma apibrėžiama, kas sudaro Fondo lėšas, po to nustatoma jų panaudojimo tvarka, nurodant, kad Fondo administratoriaus ir antstolio išieškotos ir į Fondą pervestos lėšos naudojamos tik Fondo išmokoms mokėti, o per biudžetinius metus nepanaudotos Fondo lėšos, išskyrus Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai skirtus valstybės biudžeto asignavimus, naudojamos įstatyme nustatytiems tikslams įgyvendinti kitais metais.

Siekiant užtikrinti tinkamą Fondo administratoriaus pareigų vykdymą ir operatyvų darbą bei atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės 2015 m. liepos 22 d. valstybinio audito ataskaitoje „Dėl Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijoje atlikto finansinio (teisėtumo) audito rezultatų“ pateiktas rekomendacijas, Įstatymo projekto 14 ir 15 straipsniai reglamentuoja Fondo administratoriaus teises ir pagrindines pareigas. Informacijos ir duomenų gavimas bus užtikrinamas elektroninio ryšio priemonėmis per Antstolių informacinę sistemą (duomenys apie vykdomosios bylos eigą ir kt.), Socialinės paramos šeimai informacinę sistemą (informacija apie globos (rūpybos) nustatymą, pakeitimą, nutraukimą ir kt.) bei valstybės įmonės Registrų centro administruojamą Lietuvos Respublikos gyventojų registrą (duomenys apie asmens gyvenamąją vietą, išvykimą iš Lietuvos Respublikos, mirties faktą ir pan.). Vadovaujantis Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo 29 straipsnio 1 dalimi, siūloma, kad duomenis ir informaciją, reikalingus Fondo administratoriaus funkcijoms atlikti, juridiniai ir fiziniai asmenys, valstybės ir savivaldybių įmonės, institucijos, įstaigos, organizacijos teiktų Fondo administratoriui nemokamai per 10 darbo dienų nuo prašymo gavimo dienos.

Siekiant užtikrinti sklandų Projekto nuostatų įgyvendinimą, Projekto 2 straipsnyje nustatoma, kad:

- 1) jeigu sprendimas dėl išmokos mokėjimo priimtas iki Projekto įsigaliojimo, išmokų dydis neperskaičiuojamas;
- 2) jeigu Fondo išmokų mokėjimo laikotarpiu Fondo išmokų, paskirtų iki Projekto

įsigaliojimo, dydis pasikeitė, paskirtos Fondo išmokos perskaičiuojamos pagal Vaikų išlaikymo fondo skyrimo ir mokėjimo nuostatus, patvirtintus Lietuvos Respublikos Vyriausybės;

3) jeigu dėl išmokų mokėjimo kreiptasi iki Projekto įsigaliojimo, skiriant išmokas, taikomos iki Projekto įsigaliojimo galiojusios Įstatymo nuostatos;

4) iki Projekto įsigaliojimo susidariusiam įsiskolinimui Fondui išieškoti priverstine tvarka taikomos iki Projekto įsigaliojimo galiojusio Įstatymo 11 straipsnio nuostatos, reglamentuojančios Fondo išmokų išieškojimą iš skolininkų.

Siūloma, kad Projektas įsigaliotų 2017 m. sausio 1 d.

Įstatymo projektu siūlomi pakeitimai leis išvengti esamų teisinio reguliavimo spragų, taip pat spręsti praktikoje kylančias problemas, užtikrins socialinį teisingumą ir efektyvų, racionalų valstybės finansinių išteklių panaudojimą bei garantuos, kad valstybė užtikrins vaikams, kuriems reikalingas išlaikymas, finansinę paramą, kai jiems to labiausiai reikia.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikia imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Projekte atsisakoma mokėti išmokas neįgaliesiems suaugusiems asmenims, tačiau dėl to neigiamų pasekmių nenumatoma, kadangi neįgalūs suaugę asmenys yra valstybės socialiai apsaugoti. Jie gauna netekto darbingumo pensiją, slaugos ar priežiūros (pagalbos) išlaidų tikslines kompensacijas, jiems gali būti teikiamos socialinės paslaugos, taikomos lengvatos ir kt. Siūlomas teisinis reguliavimas, atsižvelgiant į protingumo, sąžiningumo ir lygiateisiškumo principus yra nediskriminuojantis.

Projekte atsisakyta išmokų mokėjimo sustabdymo instituto jį pakeičiant pakartotinio kreipimosi institutu, taip pat sukonkretinant ir praplečiant išmokų mokėjimo nutraukimo pagrindų sąrašą ir numatant, kad pakartotinai kreipiantis į Fondo administratorių dėl Fondo išmokų skyrimo Fondo išmokos būtų skiriamos ir mokamos už laikotarpį, kuris yra ne ankstesnis kaip vienas mėnuo iki pakartotinio kreipimosi mėnesio pirmos dienos, jei vaikas nurodytu laikotarpiu atitiko įstatymo 4 straipsnyje įtvirtintas sąlygas. Tokiu būdu valstybė užtikrins savo įsipareigojimo, numatyto Civilinio kodekso 3.204 straipsnyje, įgyvendinimą – išlaikyti nepilnamečius vaikus, ilgiau kaip mėnesį negaunančius išlaikymo iš tėvo (motinos) ar iš kitų pilnamečių artimųjų giminaičių, turinčių galimybę juos išlaikyti. Taip pat bus užtikrintas ne tik einamojo išlaikymo teikimas, bet ir vieno mėnesio, kurį vaikas negavo išlaikymo, kad įgytų teisę kreiptis į Fondo administratorių, kompensavimas pakartotinio kreipimosi atveju. Pažymėtina, kad šiuo metu tiek išmokų mokėjimo nutraukimo, tiek išmokų mokėjimo sustabdymo atvejais teisinės pasekmės vienodos – išmokos nėra mokamos. Pareiškėjas, norėdamas atnaujinti išmokų mokėjimą, abiem atvejais gali pakartotinai kreiptis į Fondo administratorių. Pasirinktas reglamentavimas padės išvengti lėšų, skirtų išmokoms

mokėti, disbalanso, kai išmokos po sustabdymo (dabartinio reglamentavimo atveju) gali būti mokamos už ankstesnius laikotarpius, neapibrėžiant jų trukmės (šiuo metu išmokų mokėjimo atnaujinimas gali siekti 24 mėnesius ir daugiau).

Numatomos teigiamos teisinio reguliavimo pasekmės aptartos šio aiškinamojo rašto 4 punkte.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Projekto antikorupcinis vertinimas atliktas vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 3 punkto nuostatomis, nes Įstatymo projektu numatoma reguliuoti visuomeninius santykius, susijusius su išmokų mokėjimu iš valstybės biudžeto.

Atlikus Projekto antikorupcinį vertinimą, korupcijos rizikos nenustatyta.

Priimtas įstatymas įtakos kriminogeninei situacijai neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir plėtrai

Priimtas įstatymas tiesioginės įtakos verslo sąlygoms ir verslo plėtrai neturės.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus Projektą, nereikės priimti naujų, pakeisti ar pripažinti netekusiais galios galiojančių įstatymų.

9. Įstatymo projekto atitiktis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimams ir įstatymo projekto sąvokų ir jas įvardijančių terminų įvertinimas Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Projektas atitinka Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimus. Projekte naujų sąvokų nepateikiama. Projektu tikslinama sąvoka „Vaikų išlaikymo fondo išmokos“ Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka suderinta su Valstybine lietuvių kalbos komisija.

10. Įstatymo projekto atitiktis Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisei

Projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos teisės normas.

11. Įstatymui įgyvendinti reikalingi įgyvendinamieji teisės aktai, šių aktų rengėjai ir terminai

Priėmus Projektą, Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliota institucija turės parengti ir iki Projekto įsigaliojimo pateikti Lietuvos Respublikos Vyriausybei tvirtinti:

1. Vaikų išlaikymo fondo išmokų skyrimo ir mokėjimo nuostatus;
2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 8 d. nutarimo Nr. 814 „Dėl Lietuvos Respublikos vaikų išlaikymo fondo įstatymo įgyvendinimo“ pakeitimo projektą.

Priėmus Projektą, Lietuvos Respublikos teisingumo ministras iki Projekto įsigaliojimo turės pakeisti Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2007 m. rugsėjo 26 d. įsakymą Nr. 1R-371 „Dėl Pažymos apie priteistų lėšų vaikui išlaikyti mokėjimą formos patvirtinimo“.

Priėmus Projektą, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministras iki Projekto įsigaliojimo turės pripažinti netekusiais galios:

1. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2007 m. gruodžio 11 d. įsakymą Nr. A1-356 „Dėl teisės aktų, numatytų Lietuvos Respublikos vaikų išlaikymo fondo įstatyme, patvirtinimo“;
2. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2008 m. sausio 9 d. įsakymą Nr. A1-11 „Dėl Pareiškėjų, vaikų, kuriems išmokėtos išmokos iš Vaikų išlaikymo fondo, ir skolininkų duomenų registravimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

Priėmus Projektą, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministras iki Projekto įsigaliojimo turės parengti ir patvirtinti prašymo ir sprendimo dėl išmokų skyrimo Fondo administratoriui formas.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti

Įstatymui įgyvendinti papildomų lėšų iš valstybės ir (ar) savivaldybių biudžetų nereikės, tačiau aiškesnis teisinis reguliavimas sudarys sąlygas taupiau ir tikslingiau naudoti valstybės biudžeto lėšas.

Atkreiptinas dėmesys, kad 2016 metams Fondo administracijai yra skirta valstybės biudžeto lėšų informacinei sistemai modernizuoti, todėl įstatymo pakeitimui įgyvendinti papildomo finansavimo nereikės. Informacinės sistemos modernizavimo darbai pradėti 2015 m. lapkritį ir planuojama juos baigti iki 2016 metų pabaigos.

Pažymėtina, kad papildomo finansavimo, susijusio su išmokų mokėjimu gavėjams, kurie kreipiasi dėl išlaikymo išieškojimo, kai teismo sprendimas vykdomas ne Lietuvos Respublikos teritorijoje, neprireiks. Tokių potencialių išmokų gavėjų skaičius šią dieną siekia apie 700 ir preliminariais skaičiavimais maksimalus lėšų poreikis būtų apie 500 tūkst. eurų per metus.

Numatoma, kad Fondo administracija šią sumą dengs iš skolininkų išieškotų lėšų.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai, rekomendacijos ir išvados

Projektą parengė darbo grupė, sudaryta Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2014 m. birželio 23 d. įsakymu Nr. A1-335 „Dėl darbo grupės sudarymo“, kuriai buvo pavesta iki 2014 m. lapkričio 1 d. parengti Vaikų išlaikymo fondo įstatymo pakeitimo įstatymo projektą.

Darbo grupės vadovas – socialinės apsaugos ir darbo viceministras Algirdas Šešelgis.

Projektas buvo svarstytas ir jam pritarta 2015 m. kovo 26 d. vykusiame darbo grupės posėdyje.

Kitų specialistų vertinimų, rekomendacijų ir išvadų rengiant Projektą negauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia įstatymo projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno *Eurovoc* terminus, temas bei sritis

Reikšminiai Projekto žodžiai, kurių reikia jam įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną *Eurovoc*, yra „išlaikymo lėšos“, „fondo išmokos“, „pareiškėjas“, „fondas“, „vaiko pašalpa“, „vaikų apsauga“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.

Socialinės apsaugos ir
darbo ministrė
Algimanta Pabedinskienė
2016-04-12

Teisės skyriaus vedėja
Rita Visockienė
2016-04-12

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
VAIKŲ IŠLAIKYMO FONDO ĮSTATYMO NR. X-987 PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2016 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. Lietuvos Respublikos vaikų išlaikymo fondo įstatymo Nr. X-987 nauja redakcija

Pakeisti Lietuvos Respublikos vaikų išlaikymo fondo įstatymą Nr. X-987 ir jį išdėstyti taip:

**„LIETUVOS RESPUBLIKOS
VAIKŲ IŠLAIKYMO FONDO
ĮSTATYMAS**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis ir taikymas

1. Lietuvos Respublikos vaikų išlaikymo fondo įstatymo (toliau – šis įstatymas) paskirtis – garantuoti valstybės įsipareigojimą, esant šiame įstatyme nustatytoms sąlygoms, suteikti vaikui išlaikymą. Kartu valstybė įgyja teisę reikalauti, kad asmenys, privalantys išlaikyti vaiką, sugrąžintų valstybei jos išmokėtas vaiko išlaikymo lėšas.

2. Šiuo įstatymu yra nustatomi Vaikų išlaikymo fondo administravimo pagrindai, administravimo procese dalyvaujančių subjektų teisės ir pareigos.

3. Šis įstatymas taikomas asmenims iki 18 metų (toliau – vaikas) ir vienam iš tėvų, su kuriuo teismo sprendimu nustatyta vaiko gyvenamoji vieta, arba globėjui (rūpintojui), kuris kreipiasi į Vaikų išlaikymo fondo administratorių dėl Vaikų išlaikymo fondo išmokų mokėjimo ir kurie atitinka šiame įstatyme nustatytas sąlygas, taip pat asmenims, kurie teismo sprendimu arba pagal teismo patvirtintą vaiko išlaikymo sutartį privalo mokėti vaiko išlaikymo lėšas, bet nevykdo teismo sprendimo arba nemoka visos teismo priteistos sumos.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Pareiškėjas** – vienas iš tėvų, su kuriuo teismo sprendimu nustatyta vaiko gyvenamoji vieta, arba globėjas (rūpintojas), kuris kreipiasi į Vaikų išlaikymo fondo administratorių dėl Vaikų išlaikymo fondo išmokų mokėjimo.
2. **Skolininkas** – asmuo, kuris teismo sprendimu arba pagal teismo patvirtintą vaiko išlaikymo sutartį privalo mokėti vaiko išlaikymo lėšas, bet nevykdo teismo sprendimo arba nemoka visos teismo priteistos sumos.
3. **Vaiko išlaikymo lėšos** – lėšos vaikui išlaikyti, kurias privalo skirti asmuo pagal teismo sprendimą arba teismo patvirtintą vaiko išlaikymo sutartį ir kurios mokamos kiekvieną mėnesį.
4. **Vaikų išlaikymo fondas** (toliau – Fondas) – lėšos, iš kurių šiame įstatyme nustatytais sąlygomis vaikui užtikrinamas išlaikymas.
5. **Fondo išmokos** – iš Fondo skiriama piniginė išmoka, šio įstatymo nustatytais sąlygomis ir tvarka mokama kartą per mėnesį.

II SKYRIUS

FONDO IŠMOKOS, JŲ SKYRIMO IR MOKĖJIMO TVARKA

3 straipsnis. Fondo išmokų dydžiai

1. Fondo administratorius išmoka Fondo išmokas, lygias teismo sprendimu arba teismo patvirtinta vaiko išlaikymo sutartimi nustatytam vaiko išlaikymo lėšų dydžiui, o kai vaikas gauna tik dalį nustatytų vaiko išlaikymo lėšų – teismo sprendimu arba teismo patvirtinta vaiko išlaikymo sutartimi nustatytos ir skolininko mokamos sumos skirtumą.
2. Fondo išmokoms apskaičiuoti taikomas bazinės socialinės išmokos dydis.
3. Fondo išmokos vienam vaikui per mėnesį negali būti didesnės negu 1,5 bazinės socialinės išmokos dydžio.
4. Tuo atveju, kai pagal šį straipsnį apskaičiuotos Fondo išmokos vienam vaikui per mėnesį yra mažesnės kaip 2 eurai, Fondo išmokos neišmokamos.

4 straipsnis. Teisė į Fondo išmokas

Vaikas turi teisę į Fondo išmokas, jeigu kreipimosi ir sprendimo dėl Fondo išmokų skyrimo priėmimo metu, o paskyrus Fondo išmokas – šių išmokų mokėjimo metu yra tenkinamos visos šiame straipsnyje nurodytos sąlygos:

- 1) vaikas yra Lietuvos Respublikos pilietis, asmuo be pilietybės arba užsienietis, nuolat gyvenantis Lietuvos Respublikoje, kurio duomenys apie gyvenamąją vietą Lietuvos Respublikoje, o neturinčio gyvenamosios vietos – apie savivaldybę, kurios teritorijoje gyvena, yra įrašyti į Lietuvos

Respublikos gyventojų registrą (toliau – Gyventojų registras);

2) vaikas ne trumpiau kaip mėnesį negauna vaiko išlaikymo lėšų ar gauna tik dalį vaiko išlaikymo lėšų.

5 straipsnis. Kreipimasis dėl Fondo išmokų

1. Pareiškėjas turi teisę kreiptis į Fondo administratorių dėl Fondo išmokų mokėjimo, jeigu kreipimosi metu jis yra Lietuvos Respublikos pilietis, asmuo be pilietybės arba užsienietis, nuolat gyvenantis Lietuvos Respublikoje, kurio duomenys apie gyvenamąją vietą Lietuvos Respublikoje, o neturinčio gyvenamosios vietos – apie savivaldybę, kurios teritorijoje gyvena, yra įrašyti į Gyventojų registrą.

2. Pareiškėjas Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Vyriausybė) patvirtintuose Vaikų išlaikymo fondo išmokų skyrimo ir mokėjimo nuostatuose (toliau – Nuostatai) nustatyta tvarka turi pateikti užpildytą socialinės apsaugos ir darbo ministro nustatytos formos prašymą (toliau – prašymas) ir kitus Nuostatuose nurodytus dokumentus.

6 straipsnis. Fondo išmokų skyrimas ir mokėjimas

1. Fondo išmokas skiria ir moka Fondo administratorius, vadovaudamasis šiuo įstatymu ir Nuostatais. Fondo išmokos skiriamos Fondo administratoriaus sprendimu nuo prašymo pateikimo dienos. Sprendimo formą tvirtina socialinės apsaugos ir darbo ministras.

2. Sprendimas dėl Fondo išmokų skyrimo arba neskirimą priimamas ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo prašymo ir visų Nuostatuose nurodytų dokumentų gavimo dienos.

3. Jeigu Fondo išmokų mokėjimo laikotarpiu Fondo išmokų dydis pasikeitė, paskirtos Fondo išmokos perskaičiuojamos vadovaujantis Nuostatuose įtvirtintomis taisyklėmis.

4. Fondo išmokos neskiriamos, jeigu kreipiantis į Fondo administratorių dėl Fondo išmokų skyrimo vaikas neatitinka bent vienos šio įstatymo 4 straipsnyje įtvirtintos sąlygos ir (arba) pareiškėjas neatitinka šio įstatymo 5 straipsnio 1 dalyje įtvirtintos sąlygos ir (arba) nepateikia Nuostatuose nurodytų dokumentų. Pareiškėjas apie sprendimą neskirti Fondo išmokų informuojamas per 3 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos.

5. Pareiškėjas ir skolininkas apie priimtą sprendimą skirti Fondo išmokas informuojami per 3 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos.

6. Jeigu skolininko gyvenamoji vieta yra nežinoma, informacija apie priimtą sprendimą ir jame nurodytas pasekmes paskelbiama Fondo administratoriaus interneto svetainėje.

7 straipsnis. Fondo išmokų mokėjimo nutraukimas

1. Fondo administratorius nutraukia Fondo išmokų mokėjimą, kai:

1) vaikas neatitinka šio įstatymo 4 straipsnio 1 punkte nurodytos sąlygos – Fondo išmokų mokėjimas nutraukiamas nuo faktinių aplinkybių atsiradimo dienos. Kai vaikas neatitinka šio įstatymo 4 straipsnio 2 punkte nurodytos sąlygos, Fondo išmokų mokėjimas nutraukiamas nuo faktinių aplinkybių atsiradimo mėnesio pirmos dienos;

2) atsiranda Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nustatyti priteistų vaiko išlaikymo lėšų išieškojimo nutraukimo pagrindai – nuo faktinių aplinkybių atsiradimo dienos;

3) pareiškėjas Fondo administratoriui raštu pateikia prašymą nutraukti Fondo išmokų mokėjimą – nuo pareiškėjo prašyme nurodytos datos, o jei data nenurodyta – nuo pareiškėjo prašymo gavimo dienos;

4) pareiškėjui apribota tėvų valdžia arba globėjas (rūpintojas) atleistas ar nušalintas nuo globėjo (rūpintojo) pareigų atlikimo arba vaikui nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) – nuo teismo sprendimo, kuriuo apribota tėvų valdžia, arba teismo nutarties, kuria globėjas (rūpintojas) atleistas ar nušalintas nuo globėjo (rūpintojo) pareigų arba vaikui nustatyta nuolatinė globa (rūpyba), įsiteisėjimo dienos arba teismo sprendime ar teismo nutartyje nurodytos datos;

5) pareiškėjas mirė arba pripažintas mirusiu – nuo pareiškėjo mirties datos arba nuo teismo sprendime pripažinti pareiškėją mirusiu nurodytos datos;

6) vaikui nustatyta laikinoji globa (rūpyba) – nuo vaiko laikinosios globos (rūpybos) nustatymo dienos;

7) antstolis grąžino vykdomąjį dokumentą dėl periodinių išmokų vaikui išlaikyti išieškojimo iš skolininko pareiškėjui ar jį išdavusiai institucijai Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – Civilinio proceso kodeksas) nustatyta tvarka – nuo antstolio patvarkyme nurodytos datos;

8) skolininkas mirė arba yra pripažintas mirusiu – nuo skolininko mirties datos arba nuo teismo sprendime pripažinti skolininką mirusiu nurodytos datos;

9) uždaryta pareiškėjo arba vaiko sąskaita kredito, mokėjimo ir (arba) elektroninių pinigų įstaigoje, į kurią pervedamos Fondo išmokos ir pareiškėjas per Nuostatuose nustatytą terminą nepateikė naujos sąskaitos numerio – nuo mėnesio, einančio po mėnesio, už kurį buvo išmokėtos Fondo išmokos, pirmos dienos, o jeigu Fondo išmokos nebuvo mokamos – nuo Fondo išmokų skyrimo dienos;

10) užsienio šalies kompetentinga institucija nutraukė išlaikymo išieškojimo procedūrą skolininko, gyvenančio užsienio valstybėje, atžvilgiu – nuo išlaikymo išieškojimo procedūros nutraukimo dienos.

2. Antstolis, nutraukęs ar užbaigęs vykdomąją bylą dėl išlaikymo, mokamo vaikui periodinėmis išmokomis, išieškojimo iš skolininko ir vykdomąjį dokumentą grąžinęs pareiškėjui, ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo vykdomosios bylos nutraukimo ar užbaigimo išsiunčia patvarkymo kopiją Fondo administratoriui.

3. Sprendimas dėl Fondo išmokų mokėjimo nutraukimo priimamas ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo dokumentų, patvirtinančių šiame straipsnyje nurodytas aplinkybes, gavimo dienos.

4. Pareiškėjas ir skolininkas apie priimtą sprendimą informuojami per 3 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos.

8 straipsnis. Pakartotinis kreipimasis dėl Fondo išmokų skyrimo ir mokėjimo

1. Pareiškėjas turi teisę pakartotinai kreiptis į Fondo administratorių dėl Fondo išmokų skyrimo.

2. Pakartotinai kreipiantis į Fondo administratorių dėl Fondo išmokų skyrimo vaikas turi atitikti šio įstatymo 4 straipsnyje įtvirtintas sąlygas ir pareiškėjas turi atitikti šio įstatymo 5 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas sąlygas bei pateikti prašymą ir kitus Nuostatuose nurodytus dokumentus.

3. Pakartotinai kreipiantis į Fondo administratorių dėl Fondo išmokų skyrimo, Fondo išmokos skiriamos ir mokamos už laikotarpį, kuris yra ne ankstesnis kaip vienas mėnuo iki pakartotinio kreipimosi mėnesio pirmos dienos, jei vaikas nurodytu laikotarpiu atitiko šio įstatymo 4 straipsnyje įtvirtintas sąlygas.

III SKYRIUS

PAREIŠKĖJO IR SKOLININKO PAREIGOS

9 straipsnis. Pareiškėjo pareigos

Pareiškėjas privalo:

1) prašyme Fondo administratoriui nurodyti išsamią ir teisingą informaciją, įrodančią vaiko teisę gauti Fondo išmokas, bei pateikti Fondo išmokoms gauti būtinus dokumentus;

2) pranešti Fondo administratoriui apie šio įstatymo 7 straipsnio 1 dalies 1, 2, 4, 6, 8 ir 9 punktuose nurodytas aplinkybes ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo tos dienos, kurią sužinojo ar turėjo sužinoti apie šių aplinkybių atsiradimą;

3) pranešti Fondo administratoriui apie prašyme pateiktų duomenų pasikeitimą ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo šių aplinkybių atsiradimo dienos;

4) grąžinti neteisėtai gautas Fondo išmokas.

10 straipsnis. Skolininko pareigos

Skolininkas privalo:

1) pateikti Fondo administratoriui informaciją, turinčią įtakos Fondo išmokų skyrimui ir mokėjimui;

2) grąžinti Fondo administratoriui išmokėtas Fondo išmokas ir 5 procentus metinių

palūkanų, kurios skaičiuojamos nuo išmokėtų Fondo išmokų sumų nuo jų išmokėjimo šio įstatymo nustatyta tvarka iki jų visiško išieškojimo iš skolininko.

IV SKYRIUS FONDO IŠMOKŲ IŠIEŠKOJIMAS

11 straipsnis. Išmokėtų Fondo išmokų išieškojimas ir Fondo administratoriaus atgręžtinio reikalavimo teisė

1. Fondo administratorius, šio įstatymo nustatyta tvarka mokantis Fondo išmokas, įgyja atgręžtinio reikalavimo teisę išieškoti vaikui išmokėtas Fondo išmokas iš skolininko ir reikalauti 5 procentų metinių palūkanų, skaičiuojant nuo išmokėtų Fondo išmokų sumų nuo jų išmokėjimo dienos šio įstatymo nustatyta tvarka iki jų visiško išieškojimo iš skolininko. Antstolis pagal vykdomąją bylą dėl išlaikymo, mokamo periodinėmis išmokomis vaikui išlaikyti, išieškojimo iš skolininko išieškomą vaiko išlaikymo lėšų skolą mažina Fondo išmokėtų išmokų dydžiu.

2. Šio įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje nurodytas Fondo administratoriaus sprendimas kartu yra ir vykdomasis dokumentas, vykdomas Civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka, kuris Nuostatuose nustatyta tvarka pateikiamas vykdyti antstoliui.

3. Tuo atveju, kai skolininkas miršta, šio straipsnio 1 dalyje nurodytos 5 procentų metinės palūkanos skaičiuojamos nuo išmokėtų Fondo išmokų sumų nuo jų išmokėjimo dienos iki skolininko mirties datos.

4. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytas lėšas antstolis perveda Fondo administratoriui.

12 straipsnis. Dėl pareiškėjo kaltės neteisėtai gautų Fondo išmokų išieškojimas

1. Nustačius, kad Fondo išmokos buvo išmokėtos neteisėtai, nes kreipimosi dėl Fondo išmokų metu pareiškėjas pateikė neteisingus duomenis, reikalingus Fondo išmokoms skirti, arba Fondo išmokų mokėjimo laikotarpiu šiame įstatyme nustatytais terminais ir tvarka nepranešė apie atsiradusias aplinkybes, turinčias įtakos teisei į Fondo išmokas arba Fondo išmokų dydžiui, pareiškėjas privalo grąžinti visą neteisėtai gautą pinigų sumą iš karto arba dalimis.

2. Neteisėtai gautos pinigų sumos grąžinimo dalimis terminas negali būti ilgesnis kaip 12 mėnesių nuo Fondo administratoriaus raginimo grąžinti neteisėtai gautas pinigų sumas įteikimo pareiškėjui dienos.

3. Negrąžintos neteisėtai gautos Fondo išmokos yra išskaičiuojamos vadovaujantis Fondo administratoriaus priimtu sprendimu iš pareiškėjo prašymu paskirtų Fondo išmokų išskaičiuojant ne daugiau kaip po 20 procentų mokėtinos sumos per mėnesį, jeigu nėra pareiškėjo raštiško sutikimo išskaičiuoti didesnę mokėtinos sumos dalį per mėnesį ar visą mokėtiną sumą.

4. Jeigu neteisėtai gautos Fondo išmokos per nustatytą terminą negražintos arba neišskaičiuotos visa apimtimi, dėl likusios skolos išieškojimo kreipiamasi į teismą.

V SKYRIUS

FONDO ADMINISTRAVIMAS, FONDO LĖŠOS IR INFORMACIJOS TEIKIMAS

13 straipsnis. Fondo administratorius

Fondo administratorius – Vyriausybės įgaliota valstybės institucija. Fondo administratoriaus veiklą reglamentuoja šis įstatymas ir socialinės apsaugos ir darbo ministro patvirtinti Fondo administratoriaus nuostatai.

14 straipsnis. Fondo administratoriaus teisės

Fondo administratorius turi teisę reikalauti iš juridinių ir fizinių asmenų, valstybės ir savivaldybių įmonių, institucijų, įstaigų, organizacijų pateikti duomenis ir informaciją, reikalingą Fondo administratoriaus funkcijoms atlikti.

15 straipsnis. Fondo administratoriaus pareigos

Fondo administratorius privalo:

- 1) užtikrinti šio įstatymo nustatytą Fondo išmokų skyrimą ir mokėjimą, taip pat garantuoti mokėtinų Fondo išmokų tęstinumą;
- 2) neskirti Fondo išmokų arba nutraukti Fondo išmokų mokėjimą, jeigu pareiškėjas ir (arba) vaikas neatitinka šiame įstatyme nustatytų sąlygų;
- 3) Nuostatų nustatyta tvarka ir terminais tikrinti duomenų apie pareiškėjus, vaikus ir skolininkus teisingumą.

16 straipsnis. Fondo lėšos

1. Fondo lėšas sudaro:

- 1) Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai skirti valstybės biudžeto asignavimai;
 - 2) Fondo administratoriaus ir antstolio išieškotos ir į Fondą pervestos lėšos;
 - 3) parama, dovanotos lėšos;
 - 4) kitos teisėtai gautos lėšos.
2. Šio straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytos lėšos naudojamos tik Fondo išmokoms mokėti.
3. Per biudžetinius metus nepanaudotos Fondo lėšos, išskyrus nurodytas šio straipsnio 1 dalies 1 punkte, naudojamos šiame įstatyme nustatytiems tikslams įgyvendinti kitais metais.

17 straipsnis. Informacijos teikimas

Duomenis ir informaciją, reikalingus Fondo administratoriaus funkcijoms atlikti, juridiniai ir fiziniai asmenys, valstybės ir savivaldybių įmonės, institucijos, įstaigos, organizacijos privalo pateikti Fondo administratoriui nemokamai per 10 darbo dienų nuo prašymo gavimo dienos.“

2 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 3 dalį, įsigalioja 2017 m. sausio 1 d.

2. Vaikų išlaikymo fondo išmokų skyrimas įsigaliojus šio įstatymo nuostatomis:

1) jeigu sprendimas dėl Vaikų išlaikymo fondo išmokų (toliau – Fondo išmokos) mokėjimo priimtas iki šio įstatymo įsigaliojimo, Fondo išmokų dydis pagal šį įstatymą neperskaičiuojamas;

2) jeigu Fondo išmokų mokėjimo laikotarpiu Fondo išmokų, paskirtų iki šio įstatymo įsigaliojimo, dydis pasikeitė, paskirtos Fondo išmokos perskaičiuojamos pagal Vaikų išlaikymo fondo skyrimo ir mokėjimo nuostatus, patvirtintus Lietuvos Respublikos Vyriausybės;

3) jeigu dėl Fondo išmokų mokėjimo buvo kreiptasi iki šio įstatymo įsigaliojimo, skiriant Fondo išmokas, taikomos iki šio įstatymo įsigaliojimo galiojusios Lietuvos Respublikos vaikų išlaikymo fondo įstatymo nuostatos;

4) iki šio įstatymo įsigaliojimo susidariusiam įsiskolinimui Vaikų išlaikymo fondui išieškoti priverstine tvarka taikomos iki šio įstatymo įsigaliojimo galiojusio Lietuvos Respublikos vaikų išlaikymo fondo įstatymo 11 straipsnio nuostatos.

3. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ir jos įgaliotos institucijos iki šio įstatymo įsigaliojimo priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Socialinės apsaugos ir
darbo ministrė
Algimanta Pabedinskienė
2016-04-12

Teisės skyriaus ved. m.
Rita Visockienė
2016-04-12

LIETUVOS RESPUBLIKOS VAIKŲ IŠLAIKYMO FONDO ĮSTATYMO NR. X-987 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO ANTI KORUPCINIO VERTINIMO PAŽYMA

Teisės akto projekto pavadinimas: Lietuvos Respublikos vaikų išlaikymo fondo įstatymo Nr. X-987 pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas).

Teisės akto projekto tiesioginis rengėjas: Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Šeimos ir bendruomenių departamento Vaikų skyriaus vyriausioji specialistė Vilma Matulionienė.

Antikorupcinio požiūriu rizikingos teisės akto projekto nuostatos: nėra.

Eil. Nr.	Kriterijus	Pagrindimas (nurodomos konkrečios teisės akto projekto ar kitų teisės aktų nuostatos, pagrindžiančios teigiamą atsakymą, arba pateikiamos antikorupcinį teisės akto projekto vertinimą atliekančio specialisto pastabos ir pasiūlymai dėl korupcijos rizikos mažinimo)	Teisės akto projekto pakeitimas, mažinantis korupcijos riziką, arba teisės akto projekto tiesioginio rengėjo argumentai, kodėl neatsižvelgta į pastabą	Išvada dėl teisės akto projekto pakeitimų arba argumentų, kodėl neatsižvelgta į pastabą
		<i>Pildo teisės akto projekto vertintojas</i>	<i>Pildo teisės akto projekto tiesioginis rengėjas</i>	<i>Pildo teisės akto projekto vertintojas</i>
1.	Teisės akto projektas nesudaro išskirtinių ar nevienodų sąlygų subjektams, su kuriais susijęs teisės akto įgyvendinimas	Įstatymo projektas nesudaro išskirtinių ar nevienodų sąlygų vaikams.		☐ tenkina ☐ netenkina
2.	Teisės akto projekte nėra spragų ar nuostatų, leidiančių dviprasmiškai aiškinti ir taikyti teisės aktą	Įstatymo projekte nėra spragų ar nuostatų, leidiančių dviprasmiškai aiškinti ir taikyti teisės aktą.		☐ tenkina ☐ netenkina
3.	Teisės akto projekte nustatyta, kad sprendimą dėl teisių suteikimo, apribojimų nustatymo, sankcijų taikymo ir panašiai priimančias subjektas atskirtas nuo šių sprendimų teisėtumą ir įgyvendinimą kontroliuojančio (prižiūrinčio) subjekto	Sprendimą dėl teisių suteikimo priimančias subjektas atskirtas nuo šių sprendimų teisėtumą ir įgyvendinimą kontroliuojančio subjekto. Sprendimą dėl Vaikų išlaikymo fondo išmokos skyrimo priima Vaikų išlaikymo fondo administratorius – Vyriausybės įgaliota valstybės institucija. Vaikų išlaikymo fondo lėšų naudojimo auditą atlieka Valstybės kontrolė. Vaikų išlaikymo fondo administratoriaus sprendimas dėl Vaikų išlaikymo fondo išmokų skyrimo, neskyrimo arba mokėjimo nutraukimo gali būti skundžiamas Lietuvos		☐ tenkina ☐ netenkina

Eil. Nr.	Kriterijus	Pagrindimas (nurodomos konkrečios teisės akto projekto ar kitų teisės aktų nuostatos, pagrindžiančios teigiamą atsakymą, arba pateikiamos antikorupecinį teisės akto projekto vertinimą atliekančio specialisto pastabos ir pasiūlymai dėl korupcijos rizikos mažinimo)	Teisės akto projekto pakeitimas, mažinantis korupcijos riziką, arba teisės akto projekto tiesioginio rengėjo argumentai, kodėl neatsižvelgta į pastabą	Išvada dėl teisės akto projekto pakeitimų arba argumentų, kodėl neatsižvelgta į pastabą
		Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.		
4.	Teisės akto projekte nustatyti subjekto įgaliojimai (teisės) atitinka subjekto atliekamas funkcijas (pareigas)	Vaikų išlaikymo fondo administratoriaus teisės atitinka Vaikų išlaikymo fondo administratoriaus pareigas (Įstatymo projekto 14 ir 15 straipsniai).		☐ tenkina ☐ netenkina
5.	Teisės akto projekte nustatytas baigtinis sprendimo priėmimo kriterijų (atvejų) sąrašas	Įstatymo projekto 4 straipsnyje nustatytas baigtinis teisės į Vaikų išlaikymo fondo išmoką atvejų sąrašas. Įstatymo projekto 7 straipsnyje numatytas baigtinis atvejų sąrašas, kai Vaikų išlaikymo fondo išmokos mokėjimas nutraukiamas.		☐ tenkina ☐ netenkina
6.	Teisės akto projekte nustatytas baigtinis sąrašas motyvuotų atvejų, kai priimančias sprendimus taikomos išimties	Įstatymo projekto 8 straipsnyje numatytas baigtinis sąrašas motyvuotų atvejų dėl pakartotinio kreipimosi dėl Vaikų išlaikymo fondo išmokų skyrimo ir mokėjimo.		☐ tenkina ☐ netenkina
7.	Teisės akto projekte nustatyta sprendimų priėmimo, įforminimo tvarka ir priimtų sprendimų viešinimas	Išmokų skyrimo ir mokėjimo tvarka numatyta Įstatymo projekto 6 straipsnyje ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintuose Vaikų išlaikymo fondo išmokų skyrimo ir mokėjimo nuostatuose.		☐ tenkina ☐ netenkina
8.	Teisės akto projekte nustatyta sprendimų dėl mažareikšmiškumo priėmimo tvarka	Nereglamentuota.		☐ tenkina ☐ netenkina
9.	Jeigu pagal numatomą reguliavimą sprendimus priima kolegialus subjektas, teisės akto projekte nustatyta kolegialaus sprendimus priimančio subjekto: 9.1. konkretus narių skaičius, užtikrinantis kolegialaus sprendimus priimančio subjekto veiklos objektyvumą; 9.2. jeigu narius skiria keli	Nereglamentuota.		☐ tenkina ☐ netenkina

Eil. Nr.	Kriterijus	Pagrindimas (nurodomos konkrečios teisės akto projekto ar kitų teisės aktų nuostatos, pagrindžiančios teigiamą atsakymą, arba pateikiamos antikorupecinį teisės akto projekto vertinimą atliekančio specialisto pastabos ir pasiūlymai dėl korupcijos rizikos mažinimo)	Teisės akto projekto pakeitimas, mažinantis korupcijos riziką, arba teisės akto projekto tiesioginio rengėjo argumentai, kodėl neatsižvelgta į pastabą	Išvada dėl teisės akto projekto pakeitimų arba argumentų, kodėl neatsižvelgta į pastabą
	subjektai, proporcinga kiekvieno subjekto skiriamų narių dalis, užtikrinanti tinkamą atstovavimą valstybės interesams ir kolegialaus sprendimus priimančio subjekto veiklos objektyvumą ir skaidrumą; 9.3. narių skyrimo mechanizmas; 9.4. narių rotacija ir kadencijų skaičius ir trukmė; 9.5. veiklos pobūdis laiko atžvilgiu; 9.6. individuali narių atsakomybė			
10.	Teisės akto projekto nuostatomis įgyvendinti numatytos administracinės procedūros yra būtinos, nustatyta išsami jų taikymo tvarka	Įstatymo projekto nuostatomis įgyvendinti administracinės procedūros bus numatytos Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintuose Vaikų išlaikymo fondo išmokų skyrimo ir mokėjimo nuostatuose.		☐ tenkina ☐ netenkina
11.	Teisės akto projekte nustatytas baigtinis sąrašas motyvuotų atvejų, kai administracinė procedūra netaikoma	Nereglamentuota.		☐ tenkina ☐ netenkina
12.	Teisės akto projektas nustato jo nuostatomis įgyvendinti numatytų administracinių procedūrų ir sprendimo priėmimo konkrečius terminus	Įstatymo projekto 6 straipsnio 2, 4 ir 5 dalyse numatyta, kad sprendimas dėl Vaikų išlaikymo fondo išmokų skyrimo priimamas ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo prašymo ir visų Vaikų išlaikymo fondo išmokų skyrimo ir mokėjimo nuostatuose nurodytų dokumentų gavimo dienos. Pareiškėjas apie sprendimą skirti arba neskirti Fondo išmokų informuojamas per 3 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos. Įstatymo projekto 7 straipsnio 3 ir 4 dalyse numatyta, kad sprendimas dėl Vaikų išlaikymo fondo išmokų nutraukimo priimamas ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo dokumentų, patvirtinančių 7 straipsnyje		☐ tenkina ☐ netenkina

Eil. Nr.	Kriterijus	Pagrindimas (nurodomos konkrečios teisės akto projekto ar kitų teisės aktų nuostatos, pagrindžiančios teigiamą atsakymą, arba pateikiamos antikorporcinį teisės akto projekto vertinimą atliekančio specialisto pastabos ir pasiūlymai dėl korupcijos rizikos mažinimo)	Teisės akto projekto pakeitimas, mažinantis korupcijos riziką, arba teisės akto projekto tiesioginio rengėjo argumentai, kodėl neatsižvelgta į pastabą	Išvada dėl teisės akto projekto pakeitimų arba argumentų, kodėl neatsižvelgta į pastabą
		nurodytas aplinkybės, gavimo dienos. Pareiškėjas ir skolininkas apie priimtą sprendimą informuojami per 3 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos.		
13.	Teisės akto projektas nustato motyvuotas terminų sustabdymo ir pratęsimo galimybes	Nereglamentuota		☐ tenkina ☐ netenkina
14.	Teisės akto projektas nustato administracinių procedūrų viešinimo tvarką	Atsižvelgiant į tai, kad sprendimai susiję su asmens duomenimis, jie neviešinami.		☐ tenkina ☐ netenkina
15.	Teisės akto projektas nustato kontrolės (priežiūros) procedūrą ir aiškius jos atlikimo kriterijus (atvejus, dažnį, fiksavimą, kontrolės rezultatų viešinimą ir panašiai)	Nereglamentuota.		☐ tenkina ☐ netenkina
16.	Teisės akto projekte nustatytos kontrolės (priežiūros) skaidrumo ir objektyvumo užtikrinimo priemonės ¹	Nereglamentuota.		☐ tenkina ☐ netenkina
17.	Teisės akto projekte nustatyta subjektų, su kuriais susijęs teisės akto projekto nuostatų įgyvendinimas, atsakomybės rūšis (tarnybinė, administracinė, baudžiamoji ir panašiai)	Įstatymo projekte 12 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad nustačius, kad Vaikų išlaikymo fondo išmokos buvo išmokėtos neteisėtai, nes kreipimosi dėl Vaikų išlaikymo fondo išmokų metu pareiškėjas pateikė neteisingus duomenis, reikalingus Vaikų išlaikymo fondo išmokoms skirti, arba Vaikų išlaikymo fondo išmokų mokėjimo laikotarpiu šiame įstatyme nustatytais terminais ir tvarka nepranešė apie atsiradusias aplinkybes, turinčias įtakos teisei į Vaikų išlaikymo fondo išmokas arba Vaikų išlaikymo fondo išmokų dydžiui,		☐ tenkina ☐ netenkina

¹ Pavyzdžiui, aiškiai ir išsamiai išdėstytos kontroliuojančio subjekto teisės ir pareigos, nustatyta standartizuota kontrolės atlikimo procedūra, reikalavimas fiksuoti atskirus kontrolės procedūros etapus ir jų rezultatus, atsakingų specialistų rotacija, užkirstas kelias kontroliuojančio ir kontroliuojamo subjektų tiesioginiam kontaktui be liudininkų ir panašiai.

Eil. Nr.	Kriterijus	Pagrindimas (nurodomos konkrečios teisės akto projekto ar kitų teisės aktų nuostatos, pagrindžiančios teigiamą atsakymą, arba pateikiamos antikorupcinį teisės akto projekto vertinimą atliekančio specialisto pastabos ir pasiūlymai dėl korupcijos rizikos mažinimo)	Teisės akto projekto pakeitimas, mažinantis korupcijos riziką, arba teisės akto projekto tiesioginio rengėjo argumentai, kodėl neatsižvelgta į pastabą	Išvada dėl teisės akto projekto pakeitimų arba argumentų, kodėl neatsižvelgta į pastabą
		pareiškėjas privalo grąžinti visą neteisėtai gautą pinigų sumą iš karto arba ją grąžinti dalimis.		
18.	Teisės aktų projekte numatytas baigtinis sąrašas kriterijų, pagal kuriuos skiriama nuobauda (sankcija) už teisės akto projekte nustatytų nurodymų nevykdymą ir nustatoma aiški jos skyrimo procedūra	Neregamentuota.		☐ tenkina ☐ netenkina
19.	Kiti svarbūs kriterijai	Nėra.		☐ tenkina ☐ netenkina

Teisės akto projekto
tiesioginis rengėjas:

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Šeimos ir
bendruomenių departamento Vaikų skyriaus
vyriausioji specialistė Vilma Matulionienė

(pareigos)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

2016-04-12

(data)

Teisės akto projekto
vertintojas:

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos
Teisės skyriaus
vyriausioji specialistė Ingrida Kliukienė

(pareigos)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

2016-04-12

(data)

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT267044060000269484 AB SEB bankas, banko kodas 70440.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo
ministerijai

2016-04-06 Nr. (16.)ST-393
Į 2016-03-30 Nr. (16.3-42)SD-1995

Kopija
Lietuvos Respublikos Vyriausybei

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VAIKŲ IŠLAIKYMO FONDO ĮSTATYMO NR. X-987 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, pagal kompetenciją išnagrinėjusi patikslintą Lietuvos Respublikos vaikų išlaikymo fondo įstatymo Nr. X-987 pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Įstatymo projektas), teikia šią teisinę išvadą:

1. Vertinant Įstatymo projekto 17 straipsnį, teikiamos šios pastabos:

1.1. Atkreiptinas dėmesys, kad šiame straipsnyje įtvirtinta formuluotė apimtų VĮ Registrų centrą. Pakartotinai pažymėtina, kad neatlyginamų VĮ Registrų centro duomenų teikimui turi būti skiriamos lėšos iš valstybės biudžeto. Nenumačius neatlygintinai teikiamų paslaugų sąnaudų dengimo kompensavimo, jų sąnaudas privalės dengti kiti registrų duomenų naudotojai (atitinkamai didinami įkainiai už duomenų teikimą). Toks VĮ Registrų centro darbo sąnaudų kompensavimo naštos perkėlimas kitiems fiziniams ir juridiniams asmenims nebūtų socialiai teisingas ir prieštarautų faktinių paslaugų sąnaudų dengimo principui.

1.2. Atkreipiamame dėmesį, jog Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas savo nutarimuose yra pasisakęs, kad <...> pagal Konstituciją įstatymų leidėjas, išleisdamas įstatymą ar kitą teisės aktą, kuriam įgyvendinti reikalingos lėšos, turi numatyti tokio įstatymo arba kito teisės akto įgyvendinimui būtinas lėšas. Pagal Konstituciją įstatymų leidėjas negali sukurti tokios teisinės situacijos, kai išleidžiamas įstatymas arba kitas teisės aktas, kuriam įgyvendinti reikia lėšų, bet tokių lėšų yra neskiriama arba jų skiriama nepakankamai. <...> priimdamas įstatymą, kurio įgyvendinimui reikėjo papildomų lėšų, įstatymų leidėjas privalėjo padaryti atitinkamus valstybės biudžeto pakeitimus ir numatyti tiek lėšų, kiek buvo reikalinga tam, kad šis įstatymas būtų įgyvendintas (2004 m. gruodžio 13 d. nutarimas byloje Nr. 51/01-26/02-19/03-22/03-26/03-27/03). Atsižvelgiant į tai, pažymėtina, kad nustatčius neatlygintiną duomenų teikimą iš registrų ir valstybės informacinių

sistemų, aiškinamajame rašte turi būti pateikti skaičiavimai, kiek valstybės biudžeto lėšų pareikalaus toks neatlygintinas duomenų teikimas, kartu pateikiami valstybės biudžeto pakeitimai dėl papildomų asignavimų skyrimo.

1.3. Atkreiptinas dėmesys, kad nėra pagrindžiama, kodėl Vaikų išlaikymo fondo administratorius turėtų turėti pirmenybę ir išskirtinę padėtį kitų institucijų, kurios registru ir valstybės informacinių sistemų duomenis jų funkcijoms vykdyti gauna atlygintinai, atžvilgiu. Nepateikus tokio pagrindimo, būtų įtvirtinamas diskriminacinis reguliavimas.

Teisingumo ministras

Juozas Bernatoni

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS DEPARTAMENTAS

IŠVADA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VAIKŲ IŠLAIKYMO FONDO ĮSTATYMO NR. X-987
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
(TAP-16-283; TAIS NR. 15-7755(3))

20160222 Nr. NV-574

Vilnius

Įvertinę Lietuvos Respublikos vaikų išlaikymo fondo įstatymo Nr. X-987 pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Projektas) atitiktį įstatymams ir teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas:

1. Siūlome atsisakyti Įstatymo projekto 2 straipsnio 1 dalies, kurioje pateikiama nuoroda, kad sąvoka „bazinė socialinė išmoka“ suprantama taip, kaip ji apibrėžta Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos išmokų atskaitos rodiklių ir bazinio bausmių ir nuobaudų dydžio nustatymo įstatyme, kaip perteklinės, atsižvelgiant į teisės aktų sistemiškumo reikalavimą pagal Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298, 6.5 papunktį, kuomet teisės aktų terminai turi būti tikslūs ir taisyklingi, derėti su jau galiojančių nacionalinių, ypač tos pačios srities, teisės aktų terminais.

2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento 2016 m. sausio 11 d. išvadoje Nr. NV-51 buvo pažymėta, kad Išmokų iš Vaikų išlaikymo fondo mokėjimo tvarkos aprašas, taip pat Išmokų iš Vaikų išlaikymo fondo mokėjimo sustabdymo ir nutraukimo tvarkos aprašas yra patvirtintas Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro (2007 m. gruodžio 11 d. įsakymas Nr. A1-356). Kartu buvo pasiūlyta analogiškus santykius reguliuoti tam pačiam subjektui, t.y. ministrui, atsisakant Įstatymo projekto 5 straipsnio 2 dalies nuorodos į Vyriausybės patvirtintus Vaikų išlaikymo fondo išmokų skyrimo ir mokėjimo nuostatus, be kita ko, atkreipiant dėmesį į tai, kad pagal Įstatymo projekto 5 straipsnio 2 dalį, kreipiantis į Vaikų išlaikymo fondą, turės būti pateikiamas socialinės apsaugos ir darbo ministro nustatytos formos prašymas. Projekto rengėjai nesutikimą tikslinti reguliavimą šia apimtimi argumentuoja tuo, kad siūlomi pakeitimai prieštarautų Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 3.204 straipsnio 2 daliai, nustatančiai, kad valstybės teikiamo išlaikymo dydį, tvarką ir sąlygas nustato Vyriausybė. Atsižvelgdami į tai, pastebime, kad tiek šiuo metu galiojanti tvarka nėra suderinta su minėta kodekso nuostata, tiek siūlomi Įstatymo projekto pakeitimai neatitiktų kodekso reguliavimo, kadangi vaikams valstybės teikiamo išlaikymo sąlygos ir kiti su tuo susiję aspektai apskritai reguliuojami įstatymo, o ne Vyriausybės lygiu. Siekiant sistemiškumo ir nuoseklumo, kartu turėtų būti teikiamas Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 3.204 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas, kad būtų pašalinti aptarti teisiniai prieštaravimai. Atitinkamai tikslintina Įstatymo projekto 5 straipsnio 2 dalis.

3. Atsižvelgiant į tai, kad įstatymuose turėtų būti įtvirtinti tik pagrindiniai teisinio reguliavimo aspektai, neapkraunant jų procedūrinio ar techninio pobūdžio detalėmis, kurios gali būti numatytos įgyvendinamuosiuose teisės aktuose, siūlytina atsisakyti Įstatymo projekto 5 straipsnio 2 dalies antro sakinio ir šio straipsnio 3 dalies.

4. Įstatymo projekto 6 straipsnio 1 dalyje siūlytume sukonkretinti, kokio Vaikų išlaikymo fondo administratoriaus priimamo sprendimo (pvz., skirti šio fondo išmokas, neskirti išmokų) formą nustato Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministras, be to, vartojamas formuluotes siūlytume suvienodinti, prireikūs įvesti trumpinį, kadangi minėto straipsnio 1 ir 5 dalyje minimas „sprendimas“, 2 dalyje – „sprendimas dėl Fondo išmokų skyrimo“ (taip pat Įstatymo projekto 4 straipsnio pirmojoje pastraipoje). Kartu turėtų būti įvertinta ir tai, kad gali būti priimamas ir sprendimas neskirti minėto fondo išmokų (Įstatymo projekto 6 straipsnio 4 dalis).

5. Kreipiantis dėl Vaikų išlaikymo fondo išmokos pagal Įstatymo projekto 5 straipsnio 2 dalį pareiškėjas turi pateikti užpildytą socialinės apsaugos ir darbo ministro nustatytos formos prašymą ir kitus Vaikų išlaikymo fondo išmokų skyrimo ir mokėjimo nuostatuose nurodytus dokumentus. Atsižvelgiant į tai, kad prašymas yra pirminė kreipimosi sąlyga, abejotina, ar šis dokumentas pagrįstai Įstatymo projekto 6 straipsnio 4 dalyje nurodomas prie pagrindų, kuriems esant minėtos išmokos neskiriamos, kadangi be paties prašymo apskritai nepradedamos jokios procedūros. Manytina, kad išmokos galėtų būti neskiriamos tais atvejais, kai pateikiami ne visi reikiami Vaikų išlaikymo fondo išmokų skyrimo ir mokėjimo nuostatuose nurodyti dokumentai, bet ne pats prašymas.

6. Manytume, kad, siekiant teisinio reguliavimo aiškumo, Įstatymo projekto 8 straipsnio 2 dalyje turi būti konkretizuota (pateikta tikslesnė nuoroda), kokias konkrečias sąlygas turi atitikti vaikas, o kokias – pareiškėjas (žr. pvz., Įstatymo 6 straipsnio 4 dalį).

7. Pažymime, kad Įstatymo projekto rengėjai neatsižvelgė ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento nustatyta tvarka derinimo pažymoje neįvertino Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento 2016 m. sausio 11 d. išvadoje Nr. NV-51 (24 pastaba) iškeltų abejonių dėl Įstatymo projekto 11 straipsnio 2 dalies nuostatos, kad Fondo administratoriaus sprendimas skirti fondo išmokas kartu yra ir vykdomasis dokumentas, vykdomas Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka, kuris pateikiamas vykdyti antstoliui, įgyvendinimo mechanizmo. Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 648 straipsnyje aptariamas vykdomojo rašto turinys, tuo pačiu nurodoma, kad kitų vykdomųjų dokumentų turinį nustato kiti įstatymai, tačiau tokio pobūdžio nuostatos Įstatymo projekte nesiūlomos. Be to, Projekto rengėjai neįvertino abejonių dėl galimų praktinių situacijų, jei Vaikų išlaikymo fondo administratoriui reiktų atsiimti vykdymo dokumentą, kadangi pagal Sprendimų vykdymo instrukcijos, patvirtintos Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2005 m. spalio 27 d. įsakymu Nr. 1R-352, 66 punktą išieškotojas, atsiimdamas vykdomąjį dokumentą, privalo sumokėti visas vykdymo išlaidas, kurios susidarė iki vykdomojo dokumento atsiėmimo, įskaitant ir tas, nuo kurių jis buvo atleistas ar kurių mokėjimas išieškotojui buvo atidėtas (šiuo atveju vykdomoji byla užbaigiama ir išieškotojo sumokėtos vykdymo išlaidos iš skolininko neišieškomos ir išieškotojui negražinamos).

8. Pakartotinai pastebime, kad, siekiant teisinio aiškumo, Įstatymo projekto 12 straipsnio 4 dalyje minimos „su išieškojimu susijusios administravimo išlaidos“ turėtų būti įvardijamos kaip vykdomosios bylos administravimo išlaidos pagal Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 609 straipsnį.

9. Įstatymo projekto V skyriuje siūloma reguliuoti Vaikų išlaikymo fondo administravimą. Šiame kontekste pastebėtina, kad, kaip buvo pažymėta Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento 2016 m. sausio 11 d. išvadoje Nr. NV-51, minėtas fondas nėra priskirtinas valstybės pinigų fondams pagal Lietuvos Respublikos Lietuvos Respublikos valstybės išdo įstatymo 2 straipsnio 7 dalį, todėl buvo pasiūlyta apskritai įvertinti tokio fondo, kuris savo esme yra Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai skirti

valstybės biudžeto asignavimai, išskyrimo tikslingumą, kadangi siūlomas reguliavimas iš esmės neatitinka faktinės situacijos ir yra klaidinantis. Pakartotinai siūlome tikslinti teisinį reguliavimą minėtais aspektais.

10. Mūsų manymu, Įstatymo projekto 13 straipsnio pavadinimas neviseiškai atitinka jo turinį, nes pagal Juridinių asmenų registro nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. lapkričio 12 d. nutarimu Nr. 1407, 18.19 papunktį minėto straipsnio pavadinime išskiriama kategorija „teisinis statusas“ suprantama kaip juridinio asmens teisinis statusas, kuris gali būti „likviduojamas“, „bankrutuojantis“, „reorganizuojamas“ ar pan. Kartu siūlytume šio straipsnio apskritai atsisakyti dėl toliau nurodytų priežasčių. Pirma, Vaikų išlaikymo fondo administratoriaus sąvoką tikslinga dėstyti Įstatymo projekto 2 straipsnyje. Antra, Įstatymo projekto 13 straipsnio antras sakinyss nepriskirtinas įstatymo reguliavimo dalykui, kadangi Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 2.46 straipsnyje, Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymo 6 straipsnyje numatyta, jog juridiniai asmenys savo veikloje vadovaujasi įstatais (nuostatais), taip pat abejotina, ar Vaikų išlaikymo fondo administratorius savo veikloje vadovaujasi tik keičiamu įstatymu ir nuostatais. Be to, netikslinga nurodyti subjekto, tvirtinančio nuostatus, kadangi pasikeitus Vaikų išlaikymo fondo administratoriui, t.y. Vyriausybei įgaliojus šias funkcijas atlikti kitą instituciją, turės būti tikslinamas ir įstatymas, o tai nesąlygotų ekonomiškos teisėkūros. Šiame kontekste kaip perteklinių siūlome atsisakyti ir Įstatymo projekto 14 ir 15 straipsnių, kartu įvertinant Įstatymo projekto 1 straipsnio 2 dalies pagrįstumą.

11. Svarstyтина, ar Įstatymo projekto 2 straipsnio 3 dalyje pagrįstai numatomas pavedimas Lietuvos Respublikos teisingumo ministrui parengti įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus, kadangi Įstatymo projekto tekste šio ministro tvirtinamas teisės aktas nėra minimas.

12. Projekto aiškinamojo rašto 11 punkte nurodoma, kad, priėmus Projektą, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija turės parengti ir *iki 2016 m. rugsėjo 1 d.* pateikti Lietuvos Respublikos Vyriausybei tvirtinti Vaikų išlaikymo fondo išmokų skyrimo ir mokėjimo nuostatus, taip pat Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 8 d. nutarimo Nr. 814 „Dėl Lietuvos Respublikos vaikų išlaikymo fondo įstatymo įgyvendinimo“ pakeitimo projektą. Atsižvelgiant į tai, kad nėra aišku, kada Projektas bus priimtas Lietuvos Respublikos Seime, minėtame Projekto aiškinamojo rašto punkte siūlytume konkrečių terminų apie įstatymui įgyvendinti reikalingų teisės aktų parengimą nenurodyti.

Teisės departamento pavaduotojas

Aleksandr Radčenko

Siūlau įtraukti į Vyriausybės posėdžio (pasitarimo) darbotvarkės projektą

2016-04-07

Dėl Vaikų išlaikymo fondo įstatymo Nr.X-987 pakeitimo įstatymo projekto (Nr.15-(611- 1-
IV/15-7755(5) (TAP-16-283(3)))

Pranešėjas: socialinės apsaugos ir darbo ministrė A.Pabedinskienė

Dalyvauja: SADM Šeimos ir bendruomenių departamento Vaikų skyriaus vyr.specialistė
V.Matulionienė

Klausimo kuratorius: N.Makštelienė

2016 01 14

<p>Apsvarstyta ministerijų atstovų pasitarime</p> <p><u>2016-01-19/2016-03-01</u> (data)</p>	<p>Ministerijų atstovų pasitarimo protokolo išrašas SADM prašymu klausimo svarstymas atli- kėtas. 2016-01-19</p> <p>Siūlyti SADM surengti pasitarimą, dalyvaujant TM, ETD ir Vyriausybės kanceliarijos atstovams, grįžtinioms nuostatomis nusiderinti. Patikrintą projektą svarstyti Vyriausybės posėdžio B dalyje, o likus nenuderintų nuostatų, - Vyriausybės pasitarime.</p>
<p>Informacija apie projekto svarstymą Vyriausybės pasitarime ar/ir Vyriausybės posėdyje</p>	<p>Papildoma informacija</p>